

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
76 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2016

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
18 – 22 квітня 2016 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова
Укладач Л. В. Агунова

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б. В., д-р техн. наук, професор

Заступник голови

Капрельянц Л. В., д-р техн. наук, професор

Члени колегії:

Амбарцумянц Р. В., д-р техн. наук, професор
Безусов А. Т., д-р техн. наук, професор
Віннікова Л. Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О. І., д-р техн. наук, професор
Жигунов Д. О., д-р техн. наук, доцент
Іоргачева К. Г., д-р техн. наук, професор
Коваленко О. О., д-р техн. наук, ст. наук. співробітник
Крусір Г. В., д-р техн. наук, професор
Мардар М. Р., д-р техн. наук, професор
Мілованов В. І., д-р техн. наук, професор
Осипова Л. А., д-р техн. наук, доцент
Павлов О. І. д-р екон. наук, професор
Плотніков В. М., д-р техн. наук, доцент
Савенко І. І. д-р екон. наук, професор
Тележенко Л. М. д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н. А., д-р техн. наук, професор
Ткаченко О. Б., д-р техн. наук, доцент
Хобін В. А., д-р техн. наук, професор
Хмельнюк М. Г., канд. техн. наук, доцент
Станкевич Г. М., д-р техн. наук, професор
Черно Н. К., д-р тех. наук, професор

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Виноробство в Україні належить до галузей з низькою рентабельністю. Пояснюється це тривалою окупністю капіталу: з моменту закладки винограднику до першого врожаю, який можна буде використовувати для виробництва вина, проходить 3-4 роки.

Проведені дослідження вказують на негативні тенденції, зниження рентабельності підприємств виноробної галузі України. До 2000 року виноробна продукція мала більшу норму рентабельності. На сьогоднішній день рентабельність знаходиться на дуже низькому рівні.

Для вирішення вищезгаданих проблем необхідно:

— проводити щорічну закладку нових виноградників необхідних сортів для задоволення потреб вітчизняних виробників у виноматеріалах;

— впроваджувати в практичну діяльність господарств стандарти та вимоги згідно регламентів ЄС задля підвищення якості винної продукції, скорочення імпорту та насичення внутрішнього ринку якісною продукцією;

— збільшувати закладку тих сортів винограду, що є стійкими до кліматичних змін та мають більшу врожайність;

— максимізувати обсяги виробництва і покращити можливості експорту продукції виноробної промисловості;

— впровадження спеціальних державних програм для забезпечення та збереження кращих сортів винограду;

— введення заборони на використання матеріалів невіноградного походження при ферментації, витримці і зберіганні вин, зокрема бурякового цукру, зернового спирту ректифікату, штучних підсилювачів аромату і смаку.

Також, важливо здійснювати співробітництво з країнами-партнерами у сфері спільного вивчення сировинних ресурсів, переробки виноматеріалів, створення інфраструктури виногосподарської галузі, підготовки фахівців тощо.

Ці заходи необхідні для ліквідації «вузьких місць» та нарощування виноробного потенціалу у галузі.

АКТУАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ КРИЗИ

**Дідух С. М., канд. економ. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій**

Аналіз факторів ринкової кон'юнктури дозволяє визначити стан економіки країни як «кризовий». Українські підприємства працюють в умовах шоків зовнішнього середовища, яке до того ж характеризується великим ступенем невизначеності. Ефективність діяльності підприємства великою мірою залежить від його здатності адаптуватись до впливу факторів зовнішнього середовища та розвиватись у таких умовах. Саме тому актуальним науковим завданням є вдосконалення механізмів адаптивного управління підприємством в умовах кризи.

Проблемі адаптації економічних суб'єктів різних рівнів присвячені роботи таких вчених як Алексеев С. Б., Бурсак А., Бутнік М., Калініченко Л. Л., Калінчик М., Козаченко Г. В., Кравченко С., Крючкова І., Кулініч Т., Макаренко П., Маслодудова Ю., Одягайло Б., Оліферук С. І., Чиженкова Є. В. та ін. Однак в Україні проблематика адаптивного управління підприємствами в умовах кризи є недостатньо дослідженою.

Адаптація у широкому розумінні — це пристосування системи до зміни умов діяльності. Існують різні наукові погляди щодо визначення та сутності адаптивного управління. Варто відмітити деякі із існуючих наукових підходів до цього поняття.

Калініченко Л. Л. вказує, що адаптивне управління — це управління в системі з неповною апріорною інформацією про керований процес, яке змінюється в процесі накопичення інформації і застосовується з метою поліпшення якості роботи системи [1]. Автор при цьому

зазначає, що метою адаптивного управління є пошук найефективніших варіантів ухвалення і виконання рішення, направлено на функціонування і розвиток промислових підприємств в конкурентному середовищі.

Чиженькова Є. В. під адаптацією господарських суб'єктів розуміє процес пристосування їх параметрів до невизначених умов зовнішнього середовища, який забезпечує підвищення ефективності їх функціонування на протязі усього життєвого циклу [2]. Тобто, адаптація є важливою складовою діяльності підприємства упродовж усього періоду його функціонування. А метою адаптивного управління є підвищення ефективності господарської діяльності.

На думку авторів на чолі із Козаченко Г. В. під адаптацією слід розуміти процес цілеспрямованої зміни параметрів, структури і властивостей будь-якого об'єкта у відповідь на зміни, що відбуваються як у зовнішньому середовищі діяльності об'єкта, так і у середині нього [3]. Отже, суб'єкту господарювання слід адаптуватись до змін не тільки у зовнішньому середовищі, але і у середині самого підприємства. При цьому процес адаптації, на думку Козаченко Г. В., є процесом цілеспрямованим, що є важливим пунктом для розуміння сутності адаптивного управління.

Адаптивна діяльність може мати різні напрями: пасивна адаптація — пристосування до певного середовища та активна адаптація — пошук нового середовища (нового ринку), який буде оптимальним для даного підприємства. Адаптивні зміни структури можуть мати різні прояви. Структурна адаптація має місце у випадку, коли змінюється структура об'єкта. Якщо ж відбувається зміна його параметрів, то має місце параметрична адаптація. В свою чергу, структурна адаптація за масштабом проведених змін та кількістю можливих модифікацій (варіантів) об'єкта диференціюється на альтернативну та еволюційну [4].

У ринковій економіці суттєві зміни кон'юнктури є природним явищем, а криза — важливий етап її розвитку. Тому впровадження адаптивних стратегій управління підприємством слід сприймати не як тимчасове явище, а як постійний та ефективний інструмент удосконалення діяльності. Для збереження та підвищення конкурентоспроможності й ефективності господарської діяльності підприємств в умовах кризи необхідне перманентне коректування обраної стратегії розвитку. Адаптивне управління повинно мати активний та навіть проактивний характер. Для цього важлива роль має бути відведена прогнозуванню та плануванню діяльності підприємства.

Найбільш важливими факторами зовнішнього середовища на сучасному етапі розвитку є зміна законодавства і податкової політики держави, зниження курсу гривні, зміна структури імпорту та експорту, зменшення обсягу внутрішнього ринку для значної кількості товарів, відсутність інвестиційних та кредитних ресурсів. Адаптивне управління підприємством має бути спрямоване на пристосування до перелічених факторів.

При цьому слід розуміти, що поточна ситуація окрім загроз несе і ряд можливостей для українських підприємств. Так, падіння курсу валюти майже в три рази різко зменшила конкурентоспроможність імпортованих товарів. Як результат — позитивний торгівельний баланс України за підсумками 2015 року склав 0,6 млрд. доларів США [5]. Експорт товарів перевищив імпорт вперше з 2004 року. Скориставшись ситуацією, українські виробники мають можливість збільшити власну частку і на внутрішньому ринку. Насамперед це стосується виробників харчової продукції, а також підприємств легкої промисловості та машинобудування.

З огляду на це, в умовах кризи актуальними є наступні механізми адаптивного управління підприємством:

1. перехід до системи гнучкого планування (місячного та навіть тижневого), оскільки рік — це занадто великий горизонт планування в умовах динамічних змін ринкової кон'юнктури.

2. адаптація кадрової політики — зміна системи мотивації шляхом скорочення постійної частини оплати праці та збільшення змінної (відрядної) частини. Заохочення практики аутсорсингу та суміщення посад.

3. удосконалення політики управління оборотними активами, скорочення запасів, збільшення швидкості одного обороту та вивільнення коштів для підвищення фінансової стійкості підприємства.

4. зміна маркетингової політики — пошук нових ринків збуту, створення нових продуктів та освоєння перспективних сегментів ринку.

5. адаптація закупівельної політики з метою збільшення частки українських матеріалів, комплектуючих та обладнання у структурі активів без зниження якості готової продукції. Це дасть змогу знизити ризики потенційної зміни курсу гривні.

6. зміна або удосконалення організаційної форми підприємства із метою адаптації до змін податкового законодавства.

Перелічені механізми адаптивного управління підприємства мають позитивно вплинути на ефективність господарської діяльності та фінансову стабільність суб'єктів господарювання за існуючої ринкової кон'юнктури.

Список літератури

1. Калініченко, Л. Л. Адаптивне управління підприємством в конкурентному середовищі [Текст] / Л. Л. Калініченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 33. – С. 177-180.

2. Чиженькова, Е. В. Формирование экономического механизма адаптации хозяйствующего субъекта к рыночной среде: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. экон. наук : спец. 08.00.01 / Е. В. Чиженькова / Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова. – М., 2006. – 24 с.

3. Козаченко, А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения [Текст] / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. – К.: Либра, 2003. – 280 с.

4. Растринг, Л. А. Адаптация сложных систем [Текст] / Л.А. Растринг. – Рига: Знание, 1981. – 375 с.

5. Пинзеник, В. Гривня: рік після другого етапу девальвації [Електронний ресурс] / Віктор Пинзеник // LB.ua. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://economics.lb.ua/finances/2016/03/03/329404_grivnya_rik_pislya_drugogo_etapu.html. – Назва з екрану

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Магденко С. О., асистент

Одеська національна академія харчових технологій

Підґрунтям створення та функціонування підприємств є організаційно-правові основи. Основними правовими актами, які регулюють діяльність підприємств, є: Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV, Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 26.11.2015 року № 835-VIII, який є правонаступником Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» 2003 року та містить зміни по деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, статут підприємства, Генеральна тарифна угода, колективний договір, Статистичний класифікатор організаційних форм суб'єктів економіки (СКОФ), затверджений наказом Державної служби статистики України від 29.09.2014 року № 271 та інші правові документи, що регулюють окремі напрями діяльності підприємства.

**СЕКЦІЯ
ФІЗИКА І МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО**

ВПЛИВ УМОВ ОСАДЖЕННЯ НА ЕЛЕКТРОФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ПОЛІМЕРНИХ ПОКРИТТІВ ОТРИМАНИХ У ВАКУУМІ	
Задорожний В. Г., Кейбал О. О.	231
АДГЕЗІЯ ТОНКИХ ВАКУУМНИХ ПОЛІМЕРНИХ ПЛІВОК ДО МЕТАЛУ	
Задорожний В. Г., Кейбал О. О.	233
КОНЦЕПЦІЯ І МОДЕЛЬ МЕЗОСКОПІЧНОЇ ПОРИСТОСТІ ТОНКИХ ПРОНИКНИХ СЕРЕДОВИЩ	
Котюков Ю. Д., Левченко В. І., Роганков О. В., М. В. Швець М. В., Роганков В. Б.	234
ЧАСТОТНИЙ ДАТЧИК ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ ДЕФОРМАЦІЙ ДЕТАЛЕЙ МАШИН У ШИРОКОМУ ІНТЕРВАЛІ ТЕМПЕРАТУР	
Ніколенко І. М.	234
ДИЕЛЕКТРИЧНА РЕЛАКСАЦІЯ У ЛЕГОВАНОМУ ПОЛІСТИРОЛІ	
Ревенюк Т. А.	235
СТРУМИ ТЕРМОСТИМУЛЮЮЧОЇ ДЕПОЛЯРИЗАЦІЇ ПЛІВОК СПІВПОЛІМЕРУ П(ВДФ-ТФЕ)	
Сергєєва О. Є.	236
П'ЄЗОЕЛЕКТРИЧНИЙ КОЕФІЦІЄНТ d_{33} ТРЬОХШАРОВИХ СЕГНЕТОЕЛЕКТРЕТІВ	
Федосов С. Н.	238
ДОСЛІДЖЕННЯ ТРИБОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ДИСПЕРСНО-АРМОВАНИХ ПОКРИТТІВ	
Соколов О. Д., Маннапова О. В.	239
ПРО КОРЕЛЯЦІЮ ШВИДКОСТІ ПЕРКОЛЯЦІЇ ВОЛОГИ КРІЗЬ НАПВПРОНИКНІ МЕМБРАНИ І СТАНДАРТНИХ ВИМІРЮВАНЬ ПРОНИКНОСТІ АБО ОПОРУ ВИПАРЮВАННЮ	
Роганков О. В., Швець М. В., Роганков В. Б.	241
ЕКСЕРГЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПЛІВКОВИХ ТЕПЛОМАСООБМІННИХ АПАРАТІВ	
Киріллово В. Х., Худенко Н. П., Вітюк А. В.	242

**СЕКЦІЯ
ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ТА ЗЕРНОПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

АДАПТИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ — ЇЇ ВЛАСТИВІСТЬ ЯК ПОВЕДІНКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Павлов О. І.	244
РОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	
Лобоцька Л. Л.	245
ПОТЕНЦІАЛ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	
Самофатова В. А.	247
ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ	
Косєва Ж. В.	248
ВИНОРОБНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Яблонська Н. В.	250
АКТУАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ КРИЗИ	
Дідух С. М.	251
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Магденко С. О.	253
КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО ТА СТІЙКОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ	
Кулаковська Т. А.	255
ФАКТОРИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНТРОЛІНГОВИХ СИСТЕМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Волкова С. Ф., Фрум О. Л.	257
ПРОБЛЕМА СТАНУ БЕЗПЕКИ НА М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	
Берегова Т. А.	259
ІНДЕКС УКРАЇНСЬКОГО БОРЦУ ЯК ПОКАЗНИК ІНФЛЯЦІЇ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ	
Басюркіна Н. Й.	260
ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Свистун Т. В.	262

Наукове видання

**Збірник тез доповідей
76 наукової конференції
викладачів академії**

Головний редактор акад. Б. В. Єгоров
Заст. головного редактора акад. Л. В. Капрельянц
Відповідальний редактор акад. Г. М. Станкевич
Укладач Л. В. Агунова